

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Den danske grundlov, der blev vedtaget i 1953, er den mest utidssvarende grundlov for et demokratisk land – en anakronisme på en række områder. Derfor er der mange argumenter for, at Danmark skal have en ny grundlov.

Valget står reelt mellem, om Danmark skal have en grundlov, hvor det er det skrevne ord, der gælder, eller en forfatning, hvor nogle elementer kan findes i grundloven, men hvor det meste ikke findes i grundloven, men findes i konventioner, som Danmark har tilsluttet sig, og i en række traditioner og fortolkninger m.v., som grundloven er suppleret med. Danmark kan godt undvære en skreven grundlov, hvor alle de centrale, grundlæggende regler findes, og nøjes med en forfatning, som ikke findes som et sæt grundregler. Men det er et demokratisk problem, at det ikke er muligt at finde grundprincipperne for forfatningen ét sted: i en grundlov.

Den danske grundlov er fra 1953, men mere end to tredjedele af bestemmelserne i grundloven er stort set uændrede fra junigrundloven af 1849. Det betyder, at en række udtryk og formuleringer allerede i 1953 var utidssvarende og i flere tilfælde endda også formelt forkerte.

Dette forslag til lov om en ny grundlov skal ses i sammen med beslutningsforslag nr. B 25 om nedsættelse af en grundlovskommission.

SF har tre gange tidligere fremsat forslag i Folketinget om nedsættelse af en grundlovskommission: den 10. februar 1995, den 7. november 1996 og den 13. november 1998.

Der er efter SF's opfattelse flere grunde til, at Danmark har brug for en ny grundlov, hvis vi fortsat mener, at de grundlæggende principper skal bygge på en grundlov.

For det første er menneskerettighederne, som er gengivet i grundloven, slet ikke tidssvarende i forhold til de menneskerettigheder, som Danmark gennem internationale konventioner har tilsluttet sig. Der er derfor behov for en udbygning af menneskerettigheder-

ne. Det gælder både en udbygning af de politiske frihedsrettigheder som f.eks. forbud mod dødsstraf og inhumane afhørings- og straffemetoder, indførelse af børnerettigheder, udbygning af ytringsfriheden, udbygning af de sociale rettigheder, f.eks. retten til arbejde, til en bolig, til sygdomsbehandling og til uddannelse m.v. Endvidere skal der foretages præciseringer og begrænsninger af de ejendomsretsbaseerede rettigheder, dvs. den private ejendomsret og arbejdsgivernes ret til at lede og fordele arbejdet. Ejendomsretten skal f.eks. også ses i sammenhæng med en sikring af natur, miljø og kulturarv af hensyn til kommende generationer.

For det andet giver det stigende internationale samarbejde et klart behov for præciseringer i grundloven. Det gælder primært med hensyn til beslutningsprocedurerne omkring dansk udenrigspolitik og suverænitetsafgivelse i forbindelse med et mere forpligtende samarbejde i EU.

For det tredje er der i grundloven angivet en række demokratiske spilleregler, som hverken forekommer hensigtsmæssige eller tidssvarende. Der er i den forbindelse behov for, at magtens tredeling præciseres, så Højesterets position efter afgørelsen om Tvindsærloven formelt bliver fastslået i grundloven. Men der er også behov for præciseringer af det kommunale selvstyre, formen for parlamentarisme, forholdet mellem stat og kirke, monarkiets rolle m.v.

For det fjerde berettiger grundlovens alder i sig selv til, at paragrafferne bliver gennemset med henblik på modernisering. En grundlov skal naturligvis både sprogligt og indholdsmæssigt afspejle det samfund, som den er forfatning for.

En grundlov skal både afspejle de økonomiske, sociale og politiske forhold på det tidspunkt, hvor grundloven udformes, og angive, hvordan man ønsker de økonomiske, sociale og politiske forhold skal være, med andre ord: både hvordan samfundet ser ud, og hvordan man ønsker at samfundet skal udvikle sig.

1953-grundloven afspejler, at Danmark var (og er) et kapitalistisk samfund, der ideologisk bygger på den økonomiske liberalisme med visse træk af sociallibe-